

Maria Waloch

TASIEMCZYCE TKANKOWE W POLSCE W 2010 ROKU

CYSTIC ECHINOCOCCOSIS IN POLAND IN 2010

Zakład Parazytologii Lekarskiej Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego
-Państwowego Zakładu Higieny w Warszawie

STRESZCZENIE

Celem pracy była ocena częstości występowania tasiemczyc tkankowych u ludzi w Polsce w roku 2010, w porównaniu do liczby zarejestrowanych przypadków w 2009 r. i wcześniejszych latach.

MATERIAŁ I METODY. Ocenę sytuacji epidemiologicznej przeprowadzono na podstawie wyników analizy danych opublikowanych w rocznym biuletynie „Choroby zakaźne i zatrucia w Polsce w 2010 r.” M. Czarkowski i wsp. Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego-Państwowy Zakład Higieny, Główny Inspektorat Sanitarny. Ponadto korzystano z danych nadesłanych do Zakładu Parazytologii Lekarskiej NIZP-PZH przez wojewódzkie stacje San-Epid - Zestawienia tasiemczyc.

WYNIKI. W 2010 roku zarejestrowano 36 przypadków bąblowicy (zapadalność 0,09). Były to: 34 przypadki wywołane przez *Echinococcus granulosus* (zapadalność 0,09) i 2 przypadki wywołane przez *Echinococcus multilocularis* (zapadalność 0,005). Wystąpił niewielki wzrost zachorowalności na tasiemczyce tkankowe w porównaniu z rokiem ubiegłym – w 2009 było to 25 przypadków, zapadalność 0,07. Najwięcej zachorowań zanotowano na terenie województwa mazowieckiego (12 przyp. 33,3% wszystkich zgłoszonych przypadków tasiemczyc tkankowych z terenu Polski w 2012 r.; zapadalność 0,23), najmniej w województwie kujawsko-pomorskim – jeden przypadek - zapadalność 0,05. Zgłoszeń przypadków bąblowicy stwierdzono więcej na wsi (25 przyp. 69,44%) niż w mieście (11 przyp. 30,56%). Zarówno na wsi jak i w mieście częściej chorowały kobiety (31 przyp. 86,11%) niż mężczyźni (5 przyp. 13,89%). Bąblowicę wielojamową rozpoznano u jednej kobiety i jednego mężczyzny ze wsi. W 2010 r. z powodu bąblowicy hospitalizowano 26 chorych (72,2%), oznacza to spadek odsetka osób hospitalizowanych w porównaniu do lat poprzednich – w 2008 r. hospitalizowano 100% a w 2009 r. – 92%. Przypadków wągrzycy nie zgłoszono.

WNIOSKI. Konieczne jest ciągle propagowanie wiedzy obywatelom w Polsce dotyczącej zarażeń tasiemczycami tkankowymi.

Słowa kluczowe: tasiemczyce, epidemiologia, Polska, rok 2010

ABSTRACT

The study objective was to assess the prevalence of human cystic echinococcosis in Poland in 2010, as compared with the number of registered cases in 2009, and former years.

MATERIALS AND METHODS. Evaluation of epidemiological situation was based on the analysis of data published in the annual bulletin *Infectious diseases and poisonings in Poland in 2010*, M. Czarkowski et al., National Institute of Public Health - National Institute of Hygiene, Chief Sanitary Inspectorate. In addition, the data on taeniasis provided to the Department of Medical Parasitology NIPH-NIH by regional sanitary-epidemiological stations were analyzed.

RESULTS. 36 cases of echinococcosis (incidence 0.09) were recorded in 2010: 34 cases caused by *Echinococcus granulosus* (incidence 0.09) and 2 cases triggered by *Echinococcus multilocularis* (incidence 0.005). There was a slight increase in the incidence of cystic echinococcosis as compared to the preceding year (25 cases in 2009, incidence 0.07). Most cases were reported in the Masovian province (12 cases, 33.3% of all reported cases, incidence 0.23), and the smallest number in the Kuyavian-Pomeranian province (1 case, incidence 0.05). More cases of echinococcosis (25 cases, 69.44%) were recorded in the countryside than in cities (11 cases, 30.56%). Both, in the rural and urban areas, women suffered more frequently (31 cases, 86.11%) than men (5 cases, 13.89%). Multilocular echinococcosis was diagnosed in one woman and one man from the countryside. 26 patients (72.2%) were hospitalized in 2010, which indicates a decline in the percentage of hospital admissions as compared to previous years: 100% of patients were hospitalized in 2008, and 92% in 2009. There were no reported cases of cysticercosis.

CONCLUSIONS. It is essential to continually propagate information relative to infection cystic echinococcosis in human in Poland.

Key words: cestode infections, epidemiology, Poland, 2010

WSTĘP

Tasiemczyce tkankowe wywołane są przez *Taenia solium*, bąblowce z rodzaju *Echinococcus*.

Przebieg inwazji tkankowych uzależniony jest od lokalizacji i liczby larw tych tasiemców.

Celem pracy była ocena częstości występowania tasiemczyc tkankowych u ludzi w Polsce w roku 2010, w porównaniu do liczby zarejestrowanych przypadków w 2009 r. i wcześniejszych latach.

MATERIAŁ I METODY

Ocenę sytuacji epidemiologicznej przeprowadzono na podstawie wyników analizy danych opublikowanych w rocznym biuletynie „Choroby zakaźne i zatrucia w Polsce w 2010 r.” M. Czarkowski i wsp. Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego-Państwowy Zakład Higieny, Główny Inspektorat Sanitarny. Ponadto korzystano z danych nadesłanych do Zakładu Parazytologii Lekarskiej NIZP-PZH przez wojewódzkie stacje San-Epid - Zestawienia tasiemczyc.

Tabela I. Tasiemczyce tkankowe (bąblowica jednojamowa i wielojamowa) u ludzi w Polsce w 2010 r. wg środowiska i płci

Table I. Larval cestode infections (*Echinococcus granulosus* i *Echinococcus multilocularis*) in humans in Poland in 2010 according to the place of living and sex

Województwo	Bąblowica (echinokokoza) wg środowiska i płci						Zapadalność na 100 000
	Środowisko				Razem liczba	Polska %	
	wieś		miasto				
	K	M	K	M			
Kujawsko-Pomorskie*	1	0	0	0	1	2,79	0,05
Lubelskie	3	2	2	0	7	19,44	0,32
Mazowieckie**	9	0	3	0	12	33,33	0,23
Podkarpackie*	2	0	1	0	3	8,33	0,14
Podlaskie*	1	0	2	1	4	11,11	0,34
Warmińsko-Mazurskie*	4/1	1/1	2	0	9	25	0,63
Liczba	21	4	10	1	36		0,09
Polska %	58,33	11,11	27,78	2,78	100,00	100,00	

* dane uzyskane z Zakładu Epidemiologii NIZP PZH

** dane po weryfikacji z wywiadami przysłanymi do Zakładu Epidemiologii NIZP-PZH, po ukośniku przypadki *E. multilocularis*

K- kobiety, M-mężczyźni

WYNIKI

W 2010 zarejestrowano w Polsce 36 przypadków zachorowań na bąblowicę (zapadalność 0,09) w tym 34 spowodowane *E. granulosus* (zapadalność 0,09) i 2 przypadki wywołane *E. multilocularis* (zapadalność 0,005). Rozpowszechnienie bąblowicy u ludzi w poszczególnych województwach w Polsce w 2010 r. wg środowiska i płci przedstawia tabela I. Najwięcej zachorowań zanotowano na terenie województwa mazowieckiego (12 przyp. 33,3% wszystkich zgłoszonych przypadków tasiemczyc tkankowych z terenu Polski w 2012 r.; zapadalność 0,23), najmniej w województwie kujawsko-pomorskim – jeden przypadek - zapadalność 0,05. Zgłoszeń przypadków bąblowicy stwierdzono więcej na wsi (25 przyp. 69,44%) niż w mieście (11 przyp. 30,56%). Zarówno na wsi jak i w mieście częściej chorowały kobiety (31 przyp. 86,11%) niż mężczyźni (5 przyp. 13,89%). Bąblowicę wielojamową rozpoznano u jednej kobiety i jednego mężczyzny ze wsi. W 2010 r. z powodu bąblowicy hospitalizowano 26 chorych (72,2%), oznacza to spadek odsetka osób hospitalizowanych w porównaniu do lat poprzednich – w 2008 r. hospitalizowano 100% a w 2009 r. – 92% chorych (tabela II).

W 2010 r. nie zgłoszono zachorowań na wągrzycę.

OMÓWIENIE WYNIKÓW

Schemat postępowania przy podejrzeniu bąblowicy u pacjenta jest następujący: pobraną od pacjenta krew zleca się zbadać testem ELISA (test skryningowy inaczej przesiewowy) w celu stwierdzenia obecności przeciwciał klasy G świadczących o zarażeniu echinokokoza (bąblowicą).

W przypadku otrzymania wyniku dodatniego wykonywane są badania różnicujące za pomocą testu

Tabela II. Bąblowica. Liczba zachorowań i procent hospitalizowanych w Polsce latach 2006-2010*

Table II. Larval cestode infections and percent hospitalization in Poland in 2006-2010

Rok	Liczba zachorowań w roku	Zapadalność na 100 000	Hospitalizacja	
			liczba	%
2006	65	0,17	53	81,5
2007	40	0,10	35	87,5
2008	28	0,07	28	100,0
2009	25	0,07	23	92,0
2010	36	0,09	26	72,2

*dane z rocznych biuletynów „Choroby zakaźne i zatrucia w Polsce”. Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego-Państwowy Zakład Higieny - Zakład Epidemiologii, Główny Inspektorat Sanitarny-Departament Przeciwepidemiczny

Western-blot. Zarażenie *E. multilocularis* potwierdza test ELISA Em2⁺. Wszystkie zgłoszone przypadki tasiemczyc tkankowych były zróżnicowane na *E. granulosus* lub *E. multilocularis*.

Z rocznych biuletynów „Choroby zakaźne i zatrucia w Polsce” zamieszczających między innymi dane dotyczące liczby pacjentów z bąblowicą wynika, że większość z nich była hospitalizowana (od 81,5% do 100,00%) jak przedstawiono w tabeli II.

Zapadalność na echinokokozę na 100 000 mieszkańców zmniejszała się co roku; od 0,17 w roku 2006 do 0,07 w roku 2008 i 2009. Niewielki wzrost zapadalności zarejestrowano w 2010 r. (zapadalność 0,09). Najprawdopodobniej wszystkie przypadki hospitalizowane są zgłaszane zgodnie z wymaganiami MZiOS, natomiast są wątpliwości co do kompletności zgłaszania przypadków osób leczonych ambulatoryjnie.

WNIOSKI

Konieczne jest ciągłe dostarczanie wiedzy obywatelom w Polsce, dotyczącej zarażeń tasiemczycami tkankowymi.

Otrzymano: 22.05.2012 r.

Zaakceptowano do druku: 31.05.2012

Adres do korespondencji:

Mgr Maria Waloch

Zakład Parazytologii Lekarskiej

Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego

– Państwowy Zakład Higieny

Ul. Chocimska 24, 00-791 Warszawa

Tel. (022)-54-21-220